

Käytännön kokemuksia projektiyhteistyön toteuttamisesta

VALOA muovasi projektiyhteistyömallia vieraskielisille koulutusohjelmille.

VALOA-hankkeen alun VALOA Café -kierroksella yhdeksi tärkeäksi haasteeksi nousi kansainvälisten opiskelijoiden suomalaisen työkokemuksen puute. Opiskelijoilta puuttuu usein myös keinot kerätä kokemusta suomalaisesta työelämästä opintojen aikana.

VALOA-hanke pilotoi, yhteistyössä eri korkeakoulujen ja OVET-hankkeen kanssa, kolme erilaista projektiyhteistyöjaksoa. Jaksojen aikana kehitettiin projektiyhteistyömallia, jota voidaan paremmin soveltaa monikulttuurisille ja monialaisille opiskelijatiimeille sekä ammattikorkeakouluissa että yliopistoissa.

Yritysyhteistyötä generalisteille

Ensimmäisessä pilotissa projektiyhteistyömetodia testattiin Helsingin yliopiston valtiotieteellisen tiedekunnan kahdessa vieraskielisessä koulutusohjelmassa "Intercultural Encounters" ja "Ethnic Relations, Cultural Diversity and Integration (ERI)". Koulutusohjelmien koordinaattorit olivat kiinnostuneita kokeilemaan generalistisille aloille uutta tapaa lähestyä työelämää. Tavoitteena oli muun muassa tarjota opiskelijoille mahdollisuus verkostoitua muutamien potentiaalisten työnantajien kanssa.

Työnantajat tulivat mukaan ensimmäiseen kokeiluun VALOA-hankkeen työnantajille järjestämän työpajan kautta. Opiskelijat työskentelivät pilotissa pareittain. Heidän tehtävänä oli kartoittaa työnantajaorganisaation kansainvälistymisen tilaa. Kokeilusta kiinnostui yhdeksän työnantajaa, joista yksi tarjosi kaksi toimeksiantoa eli opiskelijatyöpareja oli mukana kymmenen. Testattava malli oli lähellä suomenkielisissä koulutusohjelmissa käytettyjä malleja.

Jakson sisällyttäminen opintoihin ja opintopisteet

Pilotoitavan opintojakson laajuus oli 5 opintopistettä eli noin 137 työtuntia per opiskelija. Kolme opintopistettä eli 80 työtuntia suoritettiin projektityönä ja kaksi aiheeseen liittyvänä akateemisena esseenä, jonka tueksi koulutusohjelmien koordinaattorit olivat koonneet lähdeaineistopakettin.

Opintopisteitä enemmän opiskelijat arvostivat mahdollisuutta saada kokemusta suomalaisesta työelämästä, suositelijan sekä sertifikaatin VALOA-hankkeelta osallistumisesta projektiin. Ainakin yksi opiskelija sai projektityöjakson päätteeksi kesätyöpaikan. Myös muutamien muiden kohdalla työnantajat olivat kiinnostuneita

jatkamaan yhteistyötä mahdollisesti myöhemmin. Työnantajaorganisaatiot hyödynsivät raportteja omissa kansainvälistymisprosesseissaan.

Kehitysideoita ja muutoksia

ERI-koulutusohjelmassa opiskelijat eivät voineet liittää opintopisteitä osaksi tutkintoaan. He pystyivät käyttämään niitä halutessaan tutkintotodistukseen harrastuneisuuden osoituksena. Toiseen kokeiluun mennessä ERI-koulutusohjelman tutkintovaatimukseen oli tehty muutos, joka mahdollisti projektiyhteistyöopintojakson opintopisteiden kirjaamisen vapaavalintaisiin opintoihin.

Ensimmäisen pilotin jälkeen kasvatimme seuraavassa kokeilussa opiskelijoiden ryhmäkokoja 3-4 opiskelijaan. Lisäsimme jakson alkuun orientaatio-osuuteen enemmän ohjaavia elementtejä. Korkeakoulun puolelta tulevaa ohjausta lisättiin verrattuna ensimmäiseen projektiyhteistyöjaksoon. Työnantajien tehtäväannot kannustivat myös kokeilemaan monialaisia työryhmiä.

Yliopisto ja ammattikorkeakoulu yhteistyössä

Toisessa projektiyhteistyökokeilussa pyrimme kehittämään opintojaksoa saamamme palautteen mukaan. Haasteena oli, että korkeakouluhenkilöstöllä oli kiinnostusta kokeilua kohtaan, mutta käytännössä tiukat aikataulut rasittivat osallistumista.

Saimme lisäresursseja ja monialaisuutta laajentamalla kokeilua sekä yliopistoon että ammattikorkeakouluun. Helsingin yliopiston valtiotieteellisessä tiedekunnassa kokeilu oli avoin kaikille kymmenelle vieraskieliselle koulutusohjelmalle. Aiemmin mukana olleiden koulutusohjelmien lisäksi mukaan lähtivät "The Research Master's Degree Programme in Social Sciences (REMS)" ja "Media and Global Communication" sekä Laurea-ammattikorkeakoulun SID-Lab:n kautta liiketalouden opiskelijoita.

Monimuotoisuus lisää aikataulutuksen merkitystä

Yhdistimme kaksi korkeakouluastetta, korkeakoulua ja useamman vieraskielisen koulutusohjelman henkilöstön yhteistyöhön samoin kuin heidän vapaaehtoiset opiskelijansa. Onnistuimme saamaan lisää resursseja, mutta samalla myös haastetta aikataulutukseen. Yhteisten kokoontumisten onnistuminen oli vaikeaa, koska mukana oli monia toimijoita. Opiskelijoiden osalta kevätlukukausi oli hankalampi ajankäytön suhteen kuin syksy, koska useat heistä työstivät opintojensa päättötyötä.

Helpottaaksemme aikataulujen yhteensovittamista osa korkeakouluohjauksesta tehtiin yhteistyössä hankkeen henkilöstön kanssa. Korkeakoulujen rakenteet eivät antaneet riittävästi joustoa muulla tavoin vastata työryhmien ohjaustarpeeseen. Työnantajahankinta tehtiin samoin kuin ensimmäisessä kokeilussa eli VALOA:n työnantajatyöpajan kautta.

Akateemisten suorituskriteerien ja käytännön yhdistäminen haasteena

Opiskelijat kokivat ns. akateemisen esseen irralliseksi oppimistehtäväksi ja jättivät sen palauttamatta. He eivät saaneet suoritusmerkintää kurssista, vaikka projektityö oli viety loppuun. Myös tässä kokeilussa opiskelijat arvottivat työkokemuksen ja työnantajan sertifiikaatin opintopisteitä tärkeämmäksi.

Ammattikorkeakoulun opiskelijat pitivät opintojaksosta oppimispäiväkirjaa akateemisen esseen asemesta. Opiskelijatiimien ryhmäkoko oli kasvatettu 3-4 opiskelijaan, silti osa ryhmistä kutistui lähes olemattomiin prosessin aikana. Keskeytyksien yleisimpinä syinä olivat oma ajankäytön väärin arviointi, henkilökohtaiset syyt sekä muiden opintojen päättyminen Suomessa ja paluu kotimaahan.

Työnantajat olivat myös arvioineet väärin omat resurssinsa osallistua prosessiin. Työnantajien vastaamisvälit opiskelijoiden viesteihin venyivät kohtuuttoman pitkiksi jakson lopussa ja seurauksena oli opiskelijoiden motivaation mureneminen. Viidestä

Vetoapua Venäjän ja itäisen Euroopan markkinoille – monitieteinen pilotti

Kolmanteen kokeiluun lähdetessä OVET ja VALOA -hankkeet kehittivät työnantajien mukaantuloprosessia. Lisäsimme orientaatioihin monipuolisuutta ja ryhmäytymisharjoituksia. Sidoimme korkeakouluhenkilöstön tiiviimmin mukaan yhteistyöhön. Muutimme opiskelijoiden tapaa raportoida prosessin edistymisestä ja lisäsimme heille ilmoittautumisvaiheeseen motivaatiokirjeen ja haastattelun, aiemmin olleen CV:n lisäksi. Lisäksi loimme opiskelijoille ja työnantajille kolme pakollista yhteistapaamista: tehtävän anto, väliraportointi ja projektityön luovutuspresentaatio. Lisäksi projektityhteistyö liitettiin toisen osallistuvan korkeakoulun yhteen pakolliseen ja säännöllisesti ohjattuun kurssikokonaisuuteen.

Projektityökurssi oli suunnattu Venäjän ja itäisen Euroopan markkinoista kiinnostuneille yrityksille. Yrityksille esiteltiin mahdollisuus osallistua yhteistyöprojektiin Suomalais-venäläisen kauppakamarin kanssa järjestetyssä aamiaistilaisuudessa huhtikuussa 2011. Pilotti käynnistyi syyskuussa 2011 ja mukana oli kolme yhteistyökumppania elinkeinoelämästä (SVKK, Ruukki Oyj, Vantaa Innovation), jotka tarjosivat yhteensä seitsemän toimeksiantoa opiskelijoille.

Mukana pilotissa olivat Helsingin yliopiston erillislaitoksen Aleksanteri-instituutin opetusohjelmat sekä kansainvälisen liiketalouden ohjelmat HAAGA-HELIAsta. Suurin osa yliopisto-opiskelijoista oli Venäjän ja Itä-Euroopan valtakunnallisen maisterikoulun opiskelijoita eri puolilta Suomea, joille projektityhteistyökurssi oli valinnainen osa opintoja.

Yliopisto-opiskelijat haastateltiin puhelimitse ennen valintaa. HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulun opiskelijat olivat perustutkinto- ja vaihto-opiskelijoita kansainvälistä kauppaa ja kohdemarkkina-alueita käsittelevältä pakolliselta kurssilta.

Pilottikurssi seurasi HAAGA-HELIA:n kurssiaikataulua. Koulutusohjelmavastaaville kummastakin korkeakoulusta järjestettiin ennakkotapaamisia sekä keskenään että työnantajan edustajien kanssa. Sitoutuminen prosessiin oli hyvää ja motivoitunut henkilökunta pystyi pitämään myös opiskelijat motivoituneina.

Aiempiin pilotteihin verrattuna uusia haasteita olivat monikulttuurisuus ja eri koulutusalojen opiskelijoiden yhteistyö. Valtakunnallinen maisterikoulu toi lisäksi mukanaan haasteen opetella etätyöskentelyä, koska osa opiskelijoista asui ja opiskeli ympäri Suomea. Onnistuneen ryhmäytymisen ansiosta ryhmät säilyivät tiiviinä koko prosessin ajan. Kaikki ryhmät saivat loppuraporttinsa valmiiksi kurssin loppuun mennessä.

Niin yrityksiltä kuin opiskelijoilta kerätyn kurssipalautteen mukaan eri korkeakouluista ja aloilta tulevat opiskelijat täydensivät prosessissa toisiaan. Lisäksi opiskelijoille tarjoutui mahdollisuus verkostoitua niin yritysten kuin suomalaisten ja kansainvälisten opiskelijoiden kanssa. Opintojen loppuvaiheessa olevat korkeakouluopiskelijat pystyvät myös hyödyntämään projektiyhteistyötä uransa alkuun saattamisessa.